

Értesítés.
...
aug. 28. 1883.
Plesz Vilmos
tanító.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Placc. SIMONFFY-ház a váro-
házával szemben.
HIRDETÉMÉNYEK.
...
Hirdetési díj:
...
N. évfolyam. 1883.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Debreczen. Szerda, aug. 29.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:
Egész évre ... 10 ft — kr
Félévre ... 5 ft —
Negyedévre ... 2 ft 50 —
Egy hónapra ... 1 ft —
Hirdetési díj:
Öt-hasábospetitsor egyezsere beigtatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

Franciaország, China és Európa.

(—o—) „Büzik valami Dániában“
— de hogy mi? Annak Bismarck a megmondhatója. Eynyai király járás, mint a mennyi most van, már régen nem volt. Hiszen alig van európai fejedelem, a ki találkát ne tartana itt vagy ott, Péterváron, Berlinben avagy Bécsben. Péterváron igaz, hogy minél kevesebb, hanem Berlinben, Bécsben annál több. Péterváron Montenegró és Bulgária; Bécsben, Berlinben Szerbia, Románia és Spanyol ország, azonfelül két nagy hatalom találkozása Ischlben. A történelem legalább azt bizonyítja, hogy mikor a fejedelmek ilyen nagyon járnak, akkor fő valami. Mikor a fejskék nagyon repkednek, eső avagy vihar készül.

Szövetség utáni tapogatózások avagy szövetezések-e ezek, még nem tudni. Hihetőleg szövetség utáni tapogatózások egy európai leszámoló nagy harc előtt, mikor Damoklesnek függő kardja lehül és a jelenlegi tarthatatlan állapot felett dönteni fog. Mikor a felett a kérdés felett fognak debatirozni az ágyuk: ki legyen az ur nyugoton, és ki legyen az ur keleten? Úgy látszik, hogy ennek a kérdésnek eldöntésére működik most a diplomacia egész apparátusa. Nyugaton Németország és Franciaország, keleten Ausztria-Magyarország és Oroszország vannak a mérlegben, s hogy melyik nyomja le a másikat, az a kérdés, melyiknek sikerül több nehezkéket gyűjteni maga mellé? Hogy a kisebb nagyobb hatalmakból melyik nyerhet meg többet?

Még eddig úgy látszik, hogy Németország és Ausztria-Magyarország fölényben vannak és sokkal nagyobb szerencsével járnak közre az egymás számára, mint Franciaország és Oroszország, melyek közül az előbbinek ügyetlen diplomaciája az országot egy kínai háboru elébe vitte, miből az lesz, hogy vagy megalázó békét köt, vagy összeesap Chinával; a mi pedig Oroszországot illeti, Montenegrón és Bulgárián

kívül nem képes más szövetségre szert tenni.

A kérdés tehát, hihetőleg a körül főleg: bele megy-e Franciaország Chinával egy háboruba avagy nem? Ha észreveszi, hogy Európa hatalmai mit főznek? talán engedékenyebb leend, csak-hogy akkor meg China lesz követelőbb, s oly feltételeket fog szabni, melyeket megaláztatása nélkül nem fogadhat el Franciaország. Ha pedig Franciaország nem enged? Hihetőleg összeütköz, meri nagyon valószínű, hogy China Bismarck részéről biztatva van, hogy egy francia-chinai háboru esetében Franciaország Európában lesz elfoglalva.

Persze hogy csak kombinálunk, de az is igaz hogy e kombinációhoz nagyon sok anyagot nyújt a helyzet, mely Németországra, mely a francia megtorló háborunak mindig ki van téve, igen kedvezőnek mutatkozik, Bismarck pedig nem oly ügyetlen diplomata hogy az alkalmat meg ne ragadja, és nem oly fiatal hogy a várakozásra valami sok ideje lehessen. És körülbelül éppen így van a keleten Ausztria-Magyarország mely ismét csak nem fogja elkerülni hogy a keleti uralom pozíciójáért Oroszországgal össze ne mérje a kardot; és ehhez ismét csak nem kínálkozik jobb alkalom, mintha Oroszország természetes érdekszövetségsége, Franciaország Németország által van elfoglalva. Hát-hogy ezek a mai király-járások ne e körül a terv körül forognának, azt nagyon nehéz nekünk elhinni. És ha igaz az, hogy Olaszország meg van nyerve, — (a mi az olasz és francia gyarmat politikát tekintve megint valószínű), és ha igaz, hogy Szerbia és Románia megnyerhető és ha Spanyolország is megnyerhető? Hiszen akkor nyert perünk van, mert úgy szólván, egész Európa velünk tart, és Franciaország éppen úgy el van szigetelve nyugaton, mint Oroszország keleten. Hogy mily kérdés tehát most Európára nézve a francia chinai háboru kérdése? Körülbelül így lehet megítélni.

— Orosz lapok az osztrák-magyar-német szövetségről. A „Szt. Peterburgskija Vjedomosti“ politikai szemléjében konstatálja hogy jelenleg Ausztria-Magyarország és Németország oly állást foglalnak el Európában mely a többieket is kényszeríti e két nagy hatalom tervei fel foglalkozni. Mindenki belátja, hogy e hatalmak a balkánfélszigeti államokat magukhoz vonni akarják. Alig hogy a bolgár fejedelem hazatért, már is utnak indultak Károly és Milán, a kiket szíveslyes fogadtatásban részesítettek. Végül a montenegrói fejedelem Konstantinápolyba ment, a hol a szultán által barátságosan fogadtatott. Ez nem is hiába történt, mert a szultán a montenegrói fejedelemben megbízható szövetségsere akadt, — ha majd kedve lesz Bosznia és Hercegovinában elvesztett jogait reklamálni. Egyáltalában az európai helyzet olyan — mond a lap — hogy ha Oroszország a keleten levő kis államokban szövetségsereit keresni fogja és erőlyes rendszabályokhoz fog — és követeléseit határozot'an és világosan formulázza: akkor sokat lehetne le yreigazítani, a mit a berlini congresszus elrontott.

Felsőbb tanintézeteink rendezése.

(Betejőző közlemény.)
III.
Szaporítani az egyetemeket és meghagyni a jogakadémiákat sem tanügyi, sem pénzügyi, sem politikai okokból nem lenne helyes.
A budapesti egyetemen észlelt túltömöttég mérséklésére, s egyzersmind hazai felsőbb oktatásunk színvonala emelésére tehát nézetem szerint ezek lennének a teendők:
1. A budapesti egyetemen az orvosi és természettudományi karoknál szaporitassanak a parallel tanszékek, s alkalmaztassanak minél több segédtanárok.
2. A jog- és államtudományi karnál létező túltömöttég mérséklésére.
a. a fennálló jogakadémiák helyett állitassanak fel az országban böleszlet- és természettudományi karokkal összekötött jog- és államtudományi fakultások.
b) állitassék vissza a tudori oklevél tudományos értéke, s szünjék meg az, az ügyvédi pályára léphetés előfeltételét képezni.

Bevézgem nyilatkozatomat azon óhajjal; vajha figyelembe vétetnének az általam előadottak a kormány és törvényhozás körében!

Ne akarjunk egyszerre az ideális térre ugrani; elégedjünk meg a felsőbb oktatásunknak az általában jelzett módon, a jelen körülményeknek megfelelő és kivihető javításával. A tovább haladást engedjük át az utáunk következő nemzedéknek. — Ezt kívánja az észszerű haladás évezredekén át helyesnek bizonyult törvénye.

Herma Ottó: A t. előttem szóló azt contemplálja, hogy a csoportosított esonka egyetem tudori okleveleket is osztogathassanak; tehát adassék meg a legmagasabb qualificatio. — Ez idő szerint nálunk és egyebütt is határozottan követeltetik, hogy a tudori okleveleket osztogató legmagasabb intézetek ne viseljenek felekezeti jelleget; miként véli tehát ő kikerüldőnek, hogy ezen például, protestáns jogakadémiákból csoportosított esonka egyetemek a felekezeti szellemet magukra ne öltsek és ne vigyék a felsőbb oktatást oly irányba, mely épen ezen törekvést, hogy felekezetiékké ne legyenek, veszélyeztetni?

Körösy Sándor: Nagy köszönettel tartozom a hozzám intézett kérdésért, mert ez alkalmat nyújt nekem arra hogy nézetemet nyilvánítsam bizonyos dolgokról, melyekről előző nyilatkozatomban nem szóltam. Azon általam consemplált esonka egyetemek, melyek a felekezeti jogakadémiák helyett a felekezetek összpontosított pénzerejével lennének felállitandók, csak annyiban az alapítványok, melyek e célra felhasználtatának, valamint az ezen felsőbb tanintézeteiket közvetlenül igazgató vezetők felekezetiiek.

En egy általában az emberképzés ügyét sem alsóbb, sem felsőbb fokon állami monopoliunak nem tartom. Elismerem hogy az emberképzés joga elsősorban az államot illeti; de a joga az államnak nem kizárólagos. — Szabad államban azon körben és határok között, melyet az állam érdeke megenged, az oktatás megilleti az egyént, a községet és hitfelekezeteket; sőt a hitfelekezetek, mint erkölcsi testületek, e functiona hivatá-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Titokzatos történet.

Írta: Kovács B. Gyula.
Hüvös augusztusi este volt; egészen őszi idő.
A város már lecsüdesedett. Az utcán nem lehattett egy élő lelket sem látni, aludtak még a rendnek őrői is. Rendben volt minden; — nem volt miért örködni. Még csak a kutyák is hallgattak; nem süttött holdvilág sem, hogy legalább azt ugatták volna.
Tizenegy óra lehetett, midőn az X. utca egyik házának kapuja megnyílt. Két férfi lépett ki. Az egyik közép termetű; s a másik inkább magas volt, fején egy nagy karimájú tironi kalappal.
Mintán körül tekintettek, és meggyőződtek róla, hogy senki sem jár az utcán, halkan megszólalt az alacsonyabb.
— Tehát Gontran, csakugyan megmaradsz szándékod mellett?
— Meg én öcsém; volt a suttyogó válasz.
— Hátba rajta kapnak?
— Attól ne félj; tudod, hogy ügyes vagyok.
— Na jó; töprenkedék az ös; tegyük fel, hogy nem kapnak a tetten, de hátba később kitűdök?
— Már hogy tudódnék ki? Hiszen egyedül te tudod azt, hogy mit akarok; te pedig mint testvér, nem fogsz elárulni.
— De hátba valami uton-módon mégis kitűdök?
— Ejh, Tóni! épen olyan vagy, mint

egy asszony; megjajdsz, mielőtt okod volna rá. Hiszen, te féltékeny vagy a nyulról; s bizonyára beteg lennél, ha egy véreseppet látnál.
Tóni nem felelt. Uglátszott, hogy bátyja igazat mondott.
— Tudom öcsém, folytatá Gontran, hogy te nem vállalkoznál az ilyenre. Megvan annak is az oka. Még nem voltál szerelmes. Az pedig sok mindeure rá viszi az embert.
— Nem gondolsz arra, hogy e lépésednek micsoda következményei lehetnek?
— En csak az én Margitomra gondolok.
— De megszeged a tiz parancsolatot!
— De teljesitem a szívem parancsát. Ez pedig tette ingerel.
A szelid természetű Tóni egyet sohajtva megrázta hajdon fejét.
— Szegény Nyuliné! Szegény öreg asszony!
— Ugyan mit sajnálkozol rajta! förmédt rá Gontran; azon a vén uzoráson! Bizony nem érdemes reá, hogy annyit töprenkedel miatta. No de már megyek is mert mindjárt éjféll lesz.
— Megállj csak még egy szóra! szólt Tóni, megfogva a Gontran kabátja szárnyát, — mikor jössz haza?
— Reménylenem, nem sokára. Egy negyed óra alatt oda érek az öreg asszony házához. Tudod, hogy az udvart magas kőfal köríti; hiszen úgy fél az asszony a maga árnyékától is, mint az égő tüztől. De a kőfal kerítésen kívül óriás hársfa áll. Erre föl-másznom, s galyain át a falon keresztül a kertbe jutni gyermekjáték leend. — Remélem, hogy senki sem fog észrevenni; két cse lédje van ugyan a gazdag asszonyságnak, de

ezen is olyan kiválogatottak, a kik csekély bértért szolgálnak. Az egyik még csaknem gyermek leány, a ki elalszik, mihely a fejét lehajtja, s föl sem ébred reggelig. A másik meg egy öreg ember. Ez lehet, hogy nem alszik, de nagyon süket. Tehát nem fenyeget semmi veszély. A jó kést viszem magammal, legalább ezzel könnyen elbánok. Reménylenem, hamar végezni fogok. Azután ugyanazon az uton jövök vissza, a melyiken mentem.
— S mit teszesz azzal, a mit elhozasz?
— Fölkeresem a Margit ablakát. Sötét van, nem lát meg senkisé, bátran tetetem, a mit akarok. Lassan felhozom a zsalu leveleit, s beteszem az ablak közé. Azután a zsalu leveleit újra lehozom. Nem fogja gyanítani sekisem, hogy mi van ott. Holnap reggel pedig Margit boldog lesz.
— És te?
— En még boldogabb! Isten veled!
Azzal Gontran még lejjebb huzta nagy kalapját és sietve távozott.
— Jól számított; körülbelül egy negyed órába került, míg azon kerítéshez ért, a melyről az imént beszélt.
A nagy hárs alatt megállott, hallgatózott. Nem volt semmi nesz. Ekkor a hosszú pengéjű kést, melyet eddig jobb markában szorongatott, — fogai közé vette, s a legnagyobb óvatossággal a fára mászott. — Az öreg hársnak vastag galyáról a kökeri tésre lépett s arra leülve pár perczig hallgatózott. Alig mert léleketzet is venni, félt, hogy a faiak, a lombok meghallják. Bámult szeretszéjjel. Láta, a szép parqueot, s közepeán az egyszerű fehér, magas épületet.

Nem hallott semmi nesz. Az épület ablakaiból semmi világ.
Gontran végig simitá a kés pengéjét, s a kerítésről beugrott.
Nem tudni mennyi ideig volt benn.
Lehet, hogy nekünk az az idő rövidnek tetszett volna; de neki a végtelenség volt.
Egy kőborló szárnycsereg látta, hogy Gontran későbben mily féltékeny mászott föl ismét belőlről a galyakra; s hogy fogai között most már egy csomagot tart; kendőben, ennek csücskeinél fogva. Az egyik keze véres volt.
Ugyanazon uton jött vissza a melyiken bement.
Mikor ismét kívül volt, egy mély lélegzetet vett; de az sem csillapítá szívének hangos dobogását. Érezte, hogy bűnös; hogy vétkezett.
Körültre tekintett. Az utca rémitően csüdes volt. Kezébe vette s aggódva megtapogatta a csomagot, mit magával hozott; s azután elsietett.
Ki tudja hova?
Mikor haza érkezett, ott várta Tóni a kapuban.
— Nos, kérdé az utóbbi csaknem remegő hangon.
— Sikerült! mondá Gontran. Már ott van a Margit ablakában.
Beléptek. Gontran ment hátul, s oda szólt az, előtte menő Tónihoz.
— Öcsém tedd be az ajtót; nem fogom meg a kilincset, mert a kezem megvéreztem.

aknál fogva alkalmasak. — A törvény által megszabott feltételek teljesítése mellett, alkotmányos államban, nem csak az állam, de testületek sőt jegyesek is tarthatnak tennémes elemi iskolákat, de egyetemeket is, ha van erre pénzük.

Minél többféle igazgatás és szellem befolyása alatt álló tanintézet áll fenn valamely államban, annál nagyobb ott a verseny; sőt igazi verseny csak itt keletkezhetik. Állítson fel az állam nem három, de tizenhárom egyetemet, de ha az mind az állami kormány közvetlen igazgatása alatt fog állani: úgy fognak azok egymáshoz hasonlítani mint a zsemlye, és nem keletkezhetik közöttük verseny. — Nem az egyetemek száma, de azokban létező különböző tanrendszerek, s a tanárok szellemre teremt meg azok sajátlagos individualitását, s az önálló egyediséggé alakult tanintézetek egymás közötti versenyét. — A kezünk közt levő adatokból meggyőződhetünk arról, hogy a kolozsvári egyetem nem képes a budapesti egyetemmel versenyre kelni, mert ugyanazon szellem és igazgatás alatt állván nem egyéb, mint a budapesti egyetem miniature kiadása.

A mi a tudori oklevél adományozásának jogát illeti, én azt ép úgy nem tartom kizárólagos állami jognak mint az oktatás ügyét nem tartom annak. — Mint valamely tudományágban jártasság külső bizonyítékát adja az az illető tanintézet, micsoda pénzből tartatik fenn e tanintézet: az a tudori oklevél értékére befolyással nem lehet. A tudori oklevél értékét, s az ahoz kötött előnyöket meghatározhatja az állami törvényhozás; de hogy kik érdemesek ez oklevélre: annak megítélése az arra hivatott felsőbb tanintézet feladata.

A horvátországi eseményekhez.

Budapest, aug. 28.

n — Azon váltásnak, mely a zágrábi állami címereknek és csócselék általi leszakgatása s a horvát nemzeti pártnak ismert nyilatkozata által keletkezett, nevezetes momentumát jelző ama kir. kézirat, mely a hivatalos lapban megjelent.

Tehát a magyar felirattal is ellátott állami címereknek leszakgatását Horvátországban, a horvát bán lemondatása követte Bécsben.

Kétségtelen ma már, a nemzeti párt vezértagjai által kiadott nyilatkozat után, hogy a zágrábi csócselék által kezdett s Horvátország több helyein folytatott címer leszakgatásnak nem a tömegek magyar-gyűlölete, hanem mélyre ható politikai számítás volt az oka. A horvát uralkodó pár eljöttnek látta az időt, hogy a magyar-horvát kapcsont tágitson, s a magyar állameszme ellenében hadi lábra állítsa a horvát állameszmet. S a magyar

Tegnap számunkban mi is szöveg szerint közöltük. Szerk.

Minap reggel, mikor Nyuláné kiment a kertjébe — nagyon csodálkozott, hogy legszobából rózsái eltűntek az este óta. Pedig azoknál senkinek sincsen szobáj az egész vidéken.

Ha háziól házra jött volna, megtalálta volna a szép Margitnak kebelén, s fürtei között.

Gontran pedig a mint a szép Margitot mosolyogni látta — mit bánta azt, hogy a rózsának tövise is van?

Miért csalfák a leányok?

Régi, nagyon régi története van ennek. Történt Kr. e. egy pár száz esztendővel, az Olympus birodalmában Görögországban. Hőse a piczi kis Amor, aranyos nyilaival. Igazi hős, a ki megtámadja az isteneket is, elveszi Jupitertől a villámot, Apollótól a nyilat, Herculestől a buzogányt, Marsától a sisakot, Mercurtól a sarut, s így felfegyverkezve urálja az emberiséget. Mellékeve a mindent éltető, s a mindent romboló szerelem. Jobb nevet nem is adhattak volna ennek a kis hatalmasnak.

Szerelem rabja az ember, szerelem az élet fenséges eszméje, az élet öröme; az élet harca, az élet birodalma! A régi mythos örök időre nevezte így el.

De hősünk most az egyszer nem ártsenkinék; Myrthus ágyán pihenve, a zephyrek mély álomba ringatták. Aranyos nyilakkal megrakott táskája, ivével együtt oldala mellett hever, fényesen csillámlanak ki a nyilak belőle.

Szünetelven a harc, csatlósai is megszire oda hagyták vezérüket. Amor egészen egyedül.

állami címert leszakgatni felbujtogatta, kiküldötte a csócseléket. Aki e dolgot kigondolták, azoknak nagy Horvátország felállítását forgott fejükben. S hogy ezeket egyenesen az uralkodó nemzeti pártban kell keresnünk, arra nézve bizonyosság e párt vezérférfiainak nyilatkozata, mely horvát- és magyar feliratos állami címerek használatát Horvátország közös hivatalain törvényellenesnek jelentvén ki, a csócselék eljárását helyeselte; s a bán által kinevezett zágrábi kormánybiztos békére intő kiáltványainak azon indokolása, hogy a polgárságtól nyugodt magatartást vár, mert „a nyugtalanság okai (a címerek) eltávolítottak.”

A nagy-horvát elemi nyilatkozványával szemben a magyar állameszme képviselőjének a kormánynak állást kelle foglalnia. A horvát bán kormány mit sem tett. Megkezdődtek a bécsi tanácskozások az uralkodó elnöklete alatt. Az elérendő cél az volt, hogy a megsértett magyar állameszme elégtételt nyerjen s továbbá, hogy Horvátországnak Magyarországhoz tartozósága tekintetbe vételével a további konfliktus okai megszüntetessenek. Tehát határozatott. A címerek — úgy a hogyan voltak, a legnagyobb tisztelet-nyilvánítással a hatóságok által vissza fognak állítottatni, a további zavargások erőlyesen meg fognak akadályoztatni, s a címerkérdésre vonatkozó esetleges nehézségével a horvát nép a közös magyar országgyűlés elé utasítottatik.

A nemzeti párt, mely ez ügyet az országos forum mellőzésével az utcai csócselék kezébe adta, fejének és képviselőjének elbocsáttatásával toroltatik meg. Kinek egyttal a címerek visszahelyezésénél is ténykednie kell az elbocsátó ridég kir. parancs rendelkezése szerint.

A megsértett magyar állam eszméinek tehát díjtelt adatik. Hogy a horvát ultrákat a megtorlás eddigi mérvé észretériti-e? — azt majd meglátjuk. Fájdalom, a legújabb hír, a legújabb címerszakgatásról s azt akadályozni akaró hatósági személy agyonveréséről nem a legjobb ígértet erre nézve. De hát akkor jöttek aztán azon erőlyes intézkedések, gyökeres változtatások, melyeket az ellenzéki lapok nem ugyan a dolgokat előre íató prófétaik ilhették, de a Tiszakormány iránti bajt szerezni kívánó gonoszokdásukban már első nap követelték, hogy követeléstik akkor józan politikus által nem teljesíthetvén, a Tisza-kormány „tehetetlenségéről“ mondassanak meséket. Most ha a tények kényszerítők lennének, e lapoknak már gyönyörűk telhetik még Horvátországra való joguknak erőlyes megóvásában is.

A zavargások.

Zágráb aug. 27.

(O. É.) Valamennyi hirlap közli király ő felsége legfelsőbb kéziratát, melyben elfo-

Ezen alkalommal történt, a midőn Ida hegységében, az alvó Amort egy ifjú görög leány szerelmével megpillantotta.

Szerelmök vezette őket ide, s ott találták Istenöket. Sok fájdalmat érezhetett már a fiatal leány szerelme miatt, — mert bosszút forralt okozója ellen. Myrthus és rózsaleveleket szedett össze, s egészen befedte az alvó istenkét. Örült, hogy fogja majd a Játék keresni. Mulatsága azonban ezzel nem érte be, azt akarta, hogy bosszujra töljön győnt. Ollót vett elő s levágta aranyos szárnyait. Aztán kedvesével együtt elfutott.

Zephyr felébreszté Amort, de im! — a szerelem istene most tehetetlen! A hatalmas Jupiter lenézve a magas Olympusról, csakhamar észrevette Amor nyugtalan zavarát. Egy felhőt küldött érte, a melyen aztán édes anyja, Vénus ölebe repült. A jó anya ápolása csakhamar visszaadta fia szárnyait. Repülhetett ismét tengerek és föld felett, viden magával szerelemmögü nyilait. — De most vihar keletkezett, a szendvedélyek vihar; butól sajtolt a szív, a melyet nyíla talált, s nem heggott be a seb a melyet okozott. Hetekig kereste bosszualóját, a kit haragosai rejtegettek. Végre megtalálta Lesbosban. Bosszujra teljes volt. Olyan nyilat lőtt rá, a mely a feledés-folyó vizébe volt mártva. — A leány szive ma már elfeledte, a mi tegnap boldogsága volt; ma már elhamvadtt az érzés, a mely tegnap lánggál égett. Hamu ma a mi tegnap még tűz volt.

— Az els pár ember elveszítette a paradicsomot, a görög leány bosszujja semmivé tett bennünket!

M—y.

gadja a bin lemondását. A kézirat száraz szövege s még inkább véghatározatai itt mély benyomást tettek. A nemzeti párti képviselők holnap értekezletükön a zágrábi zavargásokon kívül az új politikai helyzetet is tárgyalni fogják.

A hirlapok a zágrábi eseményekről különböző híreket közölnek. Ugy látszik legalaposabban a „Narodne Novine“ van értesülve, mely az eseményt nem „zavargás“-nak, hanem zendülésnek nevezi és egyes részleteket beszél el, így pl. hogy két évének iratot kelle aláírniok, hogy nem magyarok.

A zavargásban a biztricijai paraszton kívül három szomszédos helyiség paraszt lakosai is részt vettek. A már említett halottakon és sebesülteken kívül még egy halott van, egy stubiczi lakos és nagyszámú könnyen sebesült. A paraszton kövekkal, dorongokkal és füttyökökkel voltak felfegyverkezve. Állítólag azzal fenyegetődtek, hogy újból kezdik a zavargásokat. Innen egy zászlóalj gyalogság és félézsárad huszárság ment a helyszínére. Zalatarban, hol holnapután vásár lesz, kiterjedt intézkedések tettek. A nép, fájdalom, mindenféle kárthatandó eszközkel, — így pl. a köznépnek annyira kedves „nem a d o z u n k“ jelszóval — föl van ingerelve Magyarországgal ellen. — Károlyvárosban a hivatalos címerek miatt újabb kihágások történtek.

Külföld.

— Spanyolországban legközelebb miniszterkrizist várnak. Az új kormány elnöke állítólag Serrano s mellette külügyminiszter, Marté, pénzügyminiszter Moret lesz. Ha e kombináció nem sikerül, Serrano párizsi nagykövet lesz, mert Nunez visszahívásán hatalmas befolyás működik.

— A német császár és a muszka cár találkozása. Swinemündeben előkészületeket tesznek a német császár és a cár esetleges találkozására. Az uralkodók Swinemündeben állítólag az orosz czár Koppenhágából visszatértekor találkozhatnak.

— Nikita montenegrói fejedelem Szófiába fog utazni, hogy második leányát Sándor bolgár fejedelemmel eljegyezze.

Chambord gróf temetése.

Ferencz József király ő felsége ma délelőtt Frohsdorfbá érkezett.

Chambord gróf holttestét szeptember 2-án este külön vonaton átszállítják Görezebe, a hol a temetés szeptember 3-án fog végbemenni. D'Auégny és Chéyigné grófok már elutaztak Görezebe és kibérelték a három koronához czimzett fogadó a gyászvendégek számára, a kik közt Ausztriának, Spanyolországának és Oroszországnak hivatalos képviselői lesznek.

Tegnap ravatalra tették a holttestet. A halott fekete salonnruhába von öltöztetve és mellén viseli a Szent-Lélek rend jelvényeit, melyeket életében soha sem vett fel.

A salont a von alakitva gyászkapornává (chapelle ardente.) Az ablakokkal szemközti fal mellett áll a diszgy, körülvéve kristálycsillárokkal, melyekben viaszgyertyák égnek. Két imaszólym van felállítva; az egyiket szerzetesek imádkoznak, a másikat a szolgálattevő urak (gentilhomme de service) foglalnak el. E szalmolyon legelőször Charlotte tábornok és Dubourg ur imádkoztak az utolsó Bourbon lelke üdvéért.

A ravatal mellett a gróf vadászai örködnék, szürkezőld ruhában, kezükben vadászkeszél. Mindenkit bebecsátanak. A gróf fegyverei és vadászprédái fekete posztóval vannak letakarva. Egy hasonlólag fekete posztóval bevont asztalon ki vannak téve az iverk, melyekbe a látogatók beírják neveiket. Vilmos német császár a gróf özvegyéhez részvételeket intézett.

Zsidóellenes zavargások.

A zalaegerszegi eseményekre állítólag egy esetpártó szolgáltatta a kiinduló pontot; egy keresztény polgár összeesztette egy zsidó polgárral s innét keletkezett a harc. Azoknak a sajnos eseményeknek azonban, a melyek folytatást nyertek a szomszéd falvakban, sokkal mélyebben fekvő oka van. A hangulat Zalaegerszegen már hónapok óta izgatott s a zalaegerszegi kitérésre csakis az alkalom hiányzott; az előkészületek meg voltak téve, mit bizonyít az is, hogy a tömegben, mely a zalaegerszegi utcai zavargásban részt vett, voltak olyanok is, akik öt-hat óra jársnyira laknak Zalaegerszegtől, de megadatván a jel, fölfegyverkezve, csatakézszen siettek a városba. Annyi kétségtelen, hogy a megyében, a melynek egyik kerületében a tapolezai kérvény megszületett, szerveztették az egész mozgalmat. Előkészületek történtek, hogy legközelebb ismét népgyűlés hívassék egybe, a melynek célja demonstrálni a zsidóság ellen s egy újabb kérvényt megállapítani, mely a tapolezaihoz hasonlóan az országgyűléshez intéztetnék.

Azt is beszélük meggyezerte, hogy a zalamegyei antisemita mozgalom vezetője formális összeköttetésben van a németországi antisemita vezetőkkel, sőt tudni vélük azt is, hogy e hó elején egy német antisemita emisarius járt a megyébe s lakott egy földbírtokosnál; a kinek értekezletek tartat-

tak. A németországi antisemita lapok és röpiratok tömegesen küldöttek a megyébe, a magyar igazgató lapok terjesztettek, a népek magyarizáltaknak, szóval az igazgató folyóhihetetlen hévvel, fájdalom, oly körökben is, melyeknek legkevésbé lehet okuk a destructio művét elősegíteni.

Nem azt lehet csodálni, hogy a zalamegyei józan és nyugodt földmives lakosság, mely eddig legjobban meg fért a zsidókkal — hisz két év előtt még zsidó bírósági volt a megye egyik községében — ennyire meg tudott feledkezni magáról, mint inkább azt, hogy a halatlan bujtogatásoknak ennyi ideig ellenállni tudott. Most persze a szegény nép iszszam meg a levét; a zavargásoknak már eddig tiz halottja van, míg többen halálos sebekben fekszenek a szomszédos helyiségekben; az igazgatók pedig dörszülhetik ördögi munkájok sikere fölött. Hogy a népgyűlés meg fog-e tartatni ezek után, nem tudjuk de hogy az igazgató nem fog megújulni aztán se, az a hangulat után ítélve, kétségtelen. Külömben a kérvényezéssel nem akarnak a vezetők elérni egyebet, minthogy az országgyűlésen is megvitattatván a dolgot, a zsidó kérdés folyton a felszínre tartsák s a szendvedélyek fölzaklatásának egyáltalában vége ne szakadjon. A mozgalom terjed kelet felé. Pozsony megye után Sopron, majd Vas megye, azután Zalamegye következett. Somogy megyében már Csurgón itütték fel a jejt s félo, hogy nem fog elmaradni Kaposvároft, a hol egyik székhely van az antisemitizmusnak. Fölötte komoly következményekkel járna az ily zavargás Nagy-Kanisán, mely kereskedelmi gőczpont lévén, beláthatatlan károkat vagma maga után. Terjedésében eljutott a zavargás Keszthelyre is, a hol a lefolyt éjjeleken történtek esetpártók, de a lakosság józanabb részének határozott fölépésére csak kisebb mérvet ölthettek.

A legújabb eseményekről a tudósítások következőleg hangzanak:

Zalaegerszeg, aug. 28. Ma éjjel teljes esend uralkodott s semmi rendezvaras nem történt. Négy század Knebel gyalogos és 240 dragonyos van városunkban. A gyalogosok legnagyobb részt az elemi iskolákban vannak elhelyezve, s valószínű, hogy jövő hó közepéig itt lesznek, mert tartani lehet, hogy a katonaság hirtelen eltávoztával a zavargások ismétlődnek.

Ma reggel pandurok áltak a népesebb utcák kezdetén, hogy a heti vásárra jöveket visszaküldjék. A holnapi lövői, valamint a szeptember 10-iki egerszegi országos városok hatóságilag betiltatták. Hírlak az is, hogy a belügyminiszterium kormánybiztosok s a német követség küldeni és statárium rendeltették el.

Tegnap este 8 óra tájban a szentiváni uton Nekeresd körül két ember egy kocsit letartóztatott, de csakhamar ismét szabadon utnak eresztett.

Megjegyzésre méltó dolog, hogy Gutorföldről, mely falu körülbelöl 6 óra jársnyira van Egerszegtől, szintén jöttek felfegyverzett emberek Egerszegré.

Zalaegerszeg, aug. 28. Zala-Lövő előjárósága e pillanatban jelent meg a szolgabíró hivatalban s jelentéséből kivehető, hogy eddig túlsótt szimben tüntették föl a tegnap éjjel Zala-Lövön lefolyt zsidóellenes zavargást. Ejjel 11 órakor a közeli falvakból mintegy ezer ember gyűlt össze, közöttök többen voltak puskákkal, revolverekkel fölfegyverkezve, míg a többinél füttyökösök, dorongok voltak. 13 boltot feltörték, a butokban levő tárgyakat elrabolták, a butorokat összetörték. Embereidőzot nem volt. A zavargók többször fenyegetőleg jelentették ki, hogy ma a heceznék folytatása következik. Foglár tizedes estére erősített kér. A zavargók általában gatyás emberek voltak.

Zalaegerszeg aug. 28. A zavargás a megyében általános. A szélrózsa minden irányból érkeznek hivatalos és magán jelentések komoly jellegű zavargásokról. Zala-Lövön tizenegy kereskedést törtek fel; mintegy ezer forint készpénzt raboltak el, nem számítva az elhódott árucikkék értékét.

A zavargókat egy fekete alarcos juhász viseletet hordozó, magas szálember vezette.

Zala Mindszentről, Bucsú-Szentlőről, Paestről, Kapornakról kisebb-nagyobb mérvű zavargások jelentenek. Szent-Gróthon újabb zavargás volt. Keszthelyről jelentik, hogy ott ma halt meg egy husz éves legény, ki az egerszegi zavargásban részt vett és ott megsebesült. Halálos ágyán valatták az iránt kik vezették a zavargást, de o kerekem megtagadta a vallomást, pedig bizonyos, hogy pénzt is osztottak ki a zavargók között.

Egerszegen a hetivásárt betiltották. — Egyáltalában mindenütt, hol városok szoktak lenni, a takarékpénztárak zárva maradtak.

Az igazgatóság általános, mert több jelt vettek észre, melyek arra mutatnak, hogy a paraszton a zsidók után az uraknak a karnak támadni. Ma reggel innen többfelé küldetett katonaság.

Ma d. e. a bi tak buvárkodásuk dulásra fordítator dulásnak fénypont legmaradandó. l a legnagyobb mag tank ki. Van e ma rándokolna ki az magyar, kinek kebb meghatóttóság szén ság magasztos lá vem. Ielkem egy mindnyájunknak k sét sírboltban.

Mély sötétég... csak két... gyöngye világot... tör elő mindnyáj Széchenyi szellem érezük, hogy szí sebben dobog!... löl egy nagyszerű... csak ennyi felírás.

S z é c h e n y i A márványtal hervadt s még zöl maza, előtte egy... Széchenyi özy ezrei a nagy szellem tak könnyel — ma Széchenyi özvegye méit, koporsója, em lenül férje koporsój lasztotta ki magas fejje drága porai k

Azán sorban jels osök. Egyik... porsó egy magas k Pál kalocsai érse mat. Előbb a kopor hogy még szakáll volt, ujjában a víz porsót, azért eme vasszeges massív k Széchenyi Is Széchenyi Fe aztán Szécheni István nagyapja, Zsigmondné; sírke hamvveder, benne e ban a szive. A Szé is — a végredelet volna tétetni nagy tudjuk az oryosi o tított.

Van a sírbolt üveg-falán át ruhád nadrag, melyben a öltözködve volt, mo állapotban van.

Ilhetlen pagyt hajlékát!... nem nyi nagy szellem va halál, de a legdicis Hisz' megírta a költől: nem örökte rej Nagy nyikorgással ajtó!... még egyszer májk még egyszer iratán.

Bementünk a nába, hol a Széc tótt ispotály öreg a hangos imajokat. A káp, valamely jeles térdelve felajánlja S Jézusnak a magyar, az egyiknek egész l tőzött, megostorozo 1710—1820 a Szécs ité, a diühöngő túzy tosan sértetlen mara drága ereklyéje s nemzeti gy lévtárba

Igen szép képek tus kinszenvedésénél gyar felírassal. Aztán a Szé jartuk be az utolsó minden szobában am Széchenyire emlékez melyben Rafáel felsé solata látható, azon márvány lépcsőjén S beesve nemzete jöv örökig vezekelt, imá nagyobb magyar má gába szivta a mély multa érteni a csai pro nobis, quis con melyben csak a S toglaltatnak s más é ügy alatt Széchen irtva ott látható a H goli szoba, hol Szé elkölté, s hol legszi tőlködni magósan, ben a napi olvasmán niaturehajt az első n hényci kiesiben. Az család minden tagján Többek közt ott a S képe. Feszteties gró testvérenek Sz. Józ pompával ment az es

A magyar történelmi társulat soproni gyűlése.

(Saját tudósítónktól.)

Sopron aug. 26.

Ma d. e. a bizottságok tovább folytatták buváradásait, a délután megint kirándulásra fordított. Ez volt minden kirándulásnak fénypontja, minden emlékek közt a legmaradandóbb, legmagasabb: Czenkre, a legnagyobb magyar hamvaihoz zárandokolunk ki. Van e magyar, ki áhitattal ne zárandokolna ki az áldott porokhoz? Van e magyar, kinek keblét a czeni sírboltban a meghatottság szent érzelmé mellett a hazafias magasztos légja fel ne gyujtana? Szívem, lelkem egy régi vágya teljesült, de mindnyájunknak, kik ott állunk némán a sötét sírboltban.

Mély sötétség honol a halál házájában... csak két viaszgyertya fénye terjeszt gyöngye világot... de annál fényesebben forog elő mindnyájunk lelki szeméi előtt a Széchenyi szellemének földöntúli fénye... érezzük, hogy szívünk e szent helyen sebesebben dobog!... A kriptában balra legelő egy egyszerű márvány emléktábla, rajta csak ennyi felirás:

Széchenyi István szül. 1791-1861. A márványtábla 2 oldalán oszlopokon hervadt a még zöldelő koszorúk egész halma, azelőtte egy egyszerű térdelő szék, az Széchenyi özvegye, meg a zárandokok ezrei a nagy szellem pomaradványainál adóztak könnyel — magasztos meghatottsággal. Széchenyi özvegye 1875-ben hunyta be szeméit, koporsója, emléktáblája ott van közvetlenül férje koporsója alatt. Még életében választotta ki magaszámára a fiúját, szeretett fiút drága porai közelében.

Aztán sorban a többi Széchenyiek, a jelszók. Egyik fiúkében egy nagy fakoporsó egy magas kolépeson, Széchenyi István Pál kalocsai érsek alussza benne nagy álmát. Előbb a koporsófedél nyitva volt, úgy hogy még szakalla is az érseknek látható volt, utjabban a víz útja megroggolta a koporsót, azért emelték föl s zárták el nagy vaszszegek masszív koporsóba.

Széchenyi Istvánmal szemben atyja Széchenyi Ferencz porai nyugosznak, aztán Széchenyi Zsigmond a Széchenyi István nagypapja, mellette Széchenyi Zsigmondné; sírköve felett egy hatalmas hamvóder, benne egy nagy üvegben spirituusban a szive. A Széchenyi István szívének is — a végrendelet szerint — ide kellett volna tétetni nagyanyja szive mellé, de mint tudjuk az orvosi operációkor szétdarabolott.

Van a sírboltban egy kis szekrény-üvegfalán át ruhadarabok láthatók. A pepitai nadrág, melyben a tragikus nap Széchenyi, öltözködve volt, most is tisztán kivethető, ép állapotban van.

Illetlen hagytuk el a halál e szomorú hajlékát!... nem a halálát, hisz' ahol anynyi nagy szellem van eltemetve, ott nem a halál, de a legdisebb élet birodalma van. Hisz' megírta a költő a legnagyobb magyarról: nem örökre rejti őt a czeni sír!... Nagy nyikorgással zártuk be a kriptá s ajtóit... még egyszer visszapillantánk, szemünk még egyszer megakadt az ajtó felirátán.

Voltunk mint ti,
Lesztek mint mi
Por és hamu!

Bementünk a Széchenyi-esalád által alapított ispotály öreg asszonyai imádkoztak félhangos imájakat. Az oltárnál egy gyönyörű kép, valamely jeles festő műve. Szent István térdelve felajánlja Szűz Máriának s a kised Jézusnak a magyar koronát. Oldalt két kép, az egyiknek egész története van. A megköltött, megostorozott Krisztust ábrázolja, 1710—1820 a Széchenyiek házi oltárát ékesítik, a dühöngő tüvész alkalmával csodálatosan sértetlen maradt, a vallásos utódok drága ereklyéje s fogadalmá gyanánt a nemzeti levéltárból 1862 idehelyeztetett. — Igen szép képek még a 14 stáció, Krisztus kínszenvedésének 14 jelenete. Mind magyar felirással.

Aztán a Széchenyi-kastélyt jártuk be az utolsó kis oldal szobáig. Hisz minden szobában annyi drága emlék a nagy Széchenyire emlékeztető. A házi kápolna, melyben Rafáel félséges Madonnájának másolata látható, azon kápolna, melynek hideg márvány lépésőjén Széchenyi Ferencz kétségbeesve nemzete jövődjé felett naponként órákig vezekelt, imádkozott, melyben a legnagyobb magyar már kora ifjúságában magába szívta a mély vallásosságot, megtanulta érteni a család jelszavát: „Si deus pro nobis, quis contra nos?“ A könyvtár, melyben csak a Széchenyi István könyvei foglaltaknak s más emlékek, apró tárgyak üveg alatt Széchenyi szép férfias írásával írva ott látható a Hítel mottoja. A kis reggeli szoba, hol Széchenyi István reggeliét elköltötte, s hol legszívesebben szeretett tartózkodni magánosan, egy kis könyvszekrényben a napi olvasmányokkal, aztán egy miniatűrűhöz az első magyar gőzhajó, a „Széchenyi“ kicsiben. Aztán a családi képtár, melyben csak a Széchenyi István könyvei foglaltaknak s más emlékek, apró tárgyak üveg alatt Széchenyi szép férfias írásával írva ott látható a Hítel mottoja. A kis reggeli szoba, hol Széchenyi István reggeliét elköltötte, s hol legszívesebben szeretett tartózkodni magánosan, egy kis könyvszekrényben a napi olvasmányokkal, aztán egy miniatűrűhöz az első magyar gőzhajó, a „Széchenyi“ kicsiben. Aztán a családi képtár, melyben csak a Széchenyi István könyvei foglaltaknak s más emlékek, apró tárgyak üveg alatt Széchenyi szép férfias írásával írva ott látható a Hítel mottoja.

Többek közt ott a Széchenyi Ferencz szép képe. Festeties grófnő előbb Sz. Ferencz testvérének Sz. Józsefnek neje volt, nagy pompával ment az esküvő, a mint templomba

vágtattak, a lovak megbokrosodtak Sz. József összetörte lábát, elmaradt s csak később történhetett meg az esküvő. Sz. József nem sokára behalt sérülésébe, neje a Széchenyi Ferencz lett, az esküvő a legnagyobb csendben ment vége.

A kastélyban fent a mult, a család drága ereklyéi, a földszinten a jelen, a pompás főúri lak, a Széchenyi Béla gróf ritka gyűjteménye. Olyan agancs gyűjtemény, minek mint mondják a monarchiában párja nincs: koronája egy 26 águ agancs. Aztán a kínai s japáni tárgyak gazdag gyűjteménye, miket a gróf ázsiai utjából hozott magával: pompás kínai porcelánok, képek, kályhaerények; egy érdekes kínai érc dob, mely úgy zug, mint egy nagy harang, majd megsiklik közelében az ember. Aztán a két terembe a gróf által elejtett vadállatok: egy kis oroszlan kölyök kitömvé, egy görög kikészített oroszlanbőr műveltes viczorgó fogaival, gyönyörű tigris bőrkő Majd az u. n. török szoba, török kezevettel, csibukokkal, nargile-ekkel.

Felette érdekes kastély a mult s a jelen, az ereklyék s drága kincsek halmazva, a mi a fő minden izléses a legapróbb tárgyakig. A kastély előtt szép park, főkéské a nagyszerű hársfasor. Egy hosszú allee, 2 nyíl egyenes sor fa, arnyas lombjai alatt nagyon szeretett sétálni Széchenyi István, megpihent a durvakő padokon. Az allee végén egy kis imaház, 1791-ben épült, mellette egy remete lak, melynek bejárását nehéz megtalálni, egész a mult század végéig egy remete lakott, ott imádkozva mindég a rajongásig vallásos család lelkiudveért.

Egy tisztás helyre érünk ki, egy szabályos köralak, hársak, gesztenyek által regényesen körülszegélyezve, szép rendben egy-egy tuja fa, kis virággy közepén. Egy igazi kis paradicsom. Közepén egy rácsal bekerített hely, egy görög-római stílus sarcophagy, az éreződésnek igazi remeke. Gr. Széchenyi Béláné síremléke. Csodaszép nő volt, pár évet éltek együtt boldogan, a férj elvesztette szive lelké-felét. Mondják, már a kriptá felé vitték a holttestet, midőn a lejutott férjnek eszébe jutott a hittel azelőtt történt jelenet. Lent jártak a kriptában neje s anyja, a gr. Széchenyi István özvegye. Az özvegy amint kiválasztotta magának a fiúját s hol megpihenni kíván - a fiatal nőt anyjára meghatotta a halál eme sötét birodalma, hogy ajátlan kellett kivinni onnan. A hársak alatt jött magához s meghagyta, ha meghal itt temessék el. A fiatal nő pár hét múlva meghalt s a gróf a jelenetre megemlékezett, szive báványát itt adta át az anya földnek, egy kis paradicsomot varázsolott a drága porok köré. Egész kis regény! — — —

A ki Czenken jár, elzárandók a magyar nemzet eme Mekájába: azt a mit ott érzett sohasem felejtje el. Szive elszorult ha a „Legnagyobb Magyar“ tragédiájára gondol... de feldobogtatja keblét a hit, a meggyőződés, hogy hazánk legnagyobb fia nem halt meg; munkát ma is, hisz Magyarország napról-napra erősödik. A haladás egyik faktora az, hogy Széchenyi szelleme hatja át a nemzetet. Széchenyi él... Mi legalább Czenken éreztük, hogy él! — — —

Napi hírek.

— **Vértési Arnold** lapunk szerkesztője a fővárosból már visszaérkezett.

— **Bucusi**. Nem szívesen mondtunk tegnap „Isten hozza“-ot egy kedves jó barátunknak, a szabadelvű párt egyik buzgó tagjának **Harmath Gergely** urnak, kit sorsa városunkból távozni kényszerített Szegedre, hol tanári állását elfoglalja. A helybeli rom. kath. gymnasium melynek a derék férfiú több évig buzgó igazgatója volt, tudja legjobban, hogy távozásával mennyit veszít. Harmath tanár ur a debr. társadalmi életben és a közügyek terén sok érdemet szerzett, s most midőn távozik, bizonyos sajnálmal fogja e távoztát Debreczen város minden polgára s velünk együtt szívből-lelkéből kíván a derék férfiúnak boldogságot és szerencsét. Találja fel új otthonában is azt a forró szeretetet, melyben mi oly szívesen részesítettük.

— **Dr. Szécsi Emil** fogorvosunk már hazaérkezett s a fogbajban szenvedőknek ismét rendelkezésére áll.

— **A debreczeni ügyvédi kamara** részéről ezennel közhírré tették, hogy **Lőrinczy Imre** volt debreczeni ügyvéd **B. Ujlaluba** a nagyváradi ügyvédi kamara területére történt átköltözése folytán az ügyvédek lajstomából kitöröltetett.

— **A nánási vasutnak** a város alatti új vonalára vonatkozólag tegnap délután helyszíni szemle tartott.

— **A trónörökös családi öröme.** A születendő főhercegi gyermek keresztelőjére, mely **Laxenburgban**, a pompásan díszített földszinti ebédelőben lesz, már megtettek minden intézkedést. A bejáróval szemben állították fel az oltárt, mely fölött aranyal hajmizett vörös bársony baldachin emelkedik. A termet felfohályba borítják a kárpitok és gobelének, de a keresztelő napján négy nagy esillár és több fali lámpa terjeszt majd ragyogó villágosságot a teremben. Az első ülés-sorban, mely a királyi párnák, s a kereszt-szülőknek van szánva, aranyozott karosszé-

kek állanak, míg a többi sorban vörös párnás székek vannak. A szomszédos teremben az udvari zenekart és az énekeseket helyezi el **Gangelbauer Celestin** hercegének, **Mayer** udvari lelkész több udvari pap segédlete mellett végzi a keresztelést.

— **Megtaláltatott** egy új katonatiszti sapka. A tulajdonos a ki elvesztette, szerkesztőségünkben felvilágosítást kapott.

— **Krecsányi Ignác** szinigazgatóról örömmel olvassuk a naponként megjelenő dícsérő sorokat, s nem tudjuk e dícsérettel összeegyeztetni azon meglepő hírt, melyet tegnap közöltek a fővárosi lapok, hogy t. i. a budai közönség egy gyűlésen azon óhajának adott kifejezést, hogy jövőre a népszínház tagjai játszanak a színházban. — Meglepető e hír azért is, mert a legkíméletlenebb halátlanság bélyegét viseli magán. Addig míg egy társulat a másik után szennyezte be a budai színház különösen is romlott hírét, addig a fenti eszme eszébe sem jutott senkinek, de most midőn egy tisztességes és igyekvő társulat életrevalóságával a budai színházhoz egy jövőre biztató alapját vetette meg, most a buzgó budaiak, a verejtékkel dolgozó szorgalmas munkást elcsapni óhajtanak és a fundamentumra mással építenék fel a házat. **Krecsányi** a budai színházban becsületet szerzett a magyar színészetnek, és ez megjutalmazást érdemel. Hadd legyen e jutalom az, hogy a színház igazgatása több évre is **Krecsányira** a debr. színház igazgatójára bízassék.

— **Honvéd tisztjeinkről** beszélnek most városunkban mindenfelé. Eddig alig volt olyan esemény, mely a polgári közönséget az ő hivatalos működésükben vagy a magánéletben való magatartásukkal megismertette volna. Azt tudtuk mindig, hogy honvéd tisztnek a mint mi őket Debreczenben egyáltalán ösmertük, derék humanus, igaz magyar hazafias érzelműek, de a dícséret számtalan alakban csak most hull igazán rájuk. Most, mikor a közös hadseregből a honvédséghez áthelyezett egyes önkéntesek az öt heti gyakorlatra bevonultak, s alkalmuk van tapasztalni és élvezni a honvéd tisztnek megfelelő szép bánásmódját, nem győzik uton-utólen, társaságokban, családi körben, nyilvános helyen eleget dícsérni a honvéd tiszteteket. — E humanus szép bánásmód valószínűleg felvillanyozólag hat a tartalékos önkéntesekre, s olyanok is, kiknek bizonyos terhelésre csak az ötheti gyakorlat, készséggel sőt jókedvvel néznek a fáradság elé. Tegnap a honvéd tiszték az önkénteseket kájszójukba is meghívták vendégeikül, — ami a bizalmat, ragaszkodást, mondjuk szeretetet csak növelte a derék honvéd tisztek iránt, liket a rendes szolgálatban lévő honvéd katonaság is annyira tisztel, és szeret, hogy parancs szavukra a tűzbe is örömmel rohanna értük.

— **A csendörök élelmes voltának** ma eklatans bizonyítványa játszódtott le a helybeli kir. törvényszék tárgyalási terében, hol szalonna tolvajlásért ítélték el **Vida Imrét** (9 hónapra) **Szalkai Gábor** (6 hónapra) és **Sörös Mártont** (9 hónapra), mindnyáján büszkéményi legénynek. — A tolvajlás elkövetésére egyébb bizonyítéka nem volt a csendöröknek mint az, hogy a nevezettek egyikének letrája zsiros volt, és szélessége után itélve épen olyan volt, mint a milyen a tolvajlás színhelyén a földben nyomokat hagyott. — Az elfogottakat a csendörök egy nagyon sötét pinczébe zárta be, a hol mikor a tolvajok egvedül érezték magukat, beszélgetni keztek a tolvajlásról, s váltig azt hajtogatták, hogy csak azt a lajtorját ne felejtették volna el megmosni. — Ebben a pillanatban megszólal egy ismeretlen hang: „Bizony fiuk ez nagy bolondság volt.“ Nagyon néznek a tolvajok mikor egyszerre csak előttük áll **Szeri Mihály** csendör. Ezután már minden tagadás haszontalan lett volna.

— **Fényes estély.** Folyó hó 25-én szombaton **Fráter Béla** szolgabíró ur vendégszerető házában Ersemjében fényes estély zajlott le, mely minden tekintetben kitünően sikerült. Már a délutáni órákban megérkeztek a vendégek. A pompás uri fogatoknak egész serege kanyargott a gyönyörű parkon át a megverszerte vendégszeretéről híres lak elé. A megye intelligens családai találkoztak itt a váradi aranyifjúsággal, hogy visszaidéztek emlékkükbe az elmúlt farsangot, mely annyira szépen sikerült bált hozott napirendre. Este 8 órakor vette kezdetét a tánc s a legjobb kedélyhangulat mellett tartott 11 óráig, mikor a souper közetkezett, melyet régi jó magyar szokás szerint sikerültnél-sikerültebb pohárköszöntők fűszereztek. Elsőben Nagy Márton ur, a szalárdi szolgabíró szakasz közigazgatási gyakornoka emelt poharat, s az év elején oly fényesen sikerült jogász-bál lady patronessé-t: **Fráter Béláné** **Rhédey Julia** grófné ő méltóságát s kedves leányát élte. Utána **Lovassy Andor** ur, a margitai szakasz köz. gyakornoka ürített poharat a házigazdáról **Fráter Béla** szolgabíró urért. Majd ismét Nagy Márton ur, emelt poharat a jelenlévő hölgyeket élte. — **Lovassy Andor** ur pedig **Biharmegye** ifjúságára ürítette poharát. A főúri souper után legjobban kedélyvel folytatott a tánc, melynek a másnap délután vetett csak véget. Jelen voltak a szívelyessége által mindenkit elragadó házino s házikisasszonyokon kívül: **Baranyi Kálmán** (Micske), **Béressy Andorné** (Debreczen) **Ertsey Gézané** (H.-K.-Kovácsi). **Fráter Imre-**

né (Debreczen), **Latinovits Istvánné** (Ér-Endréd), **dr. Szirmay Vilmosné**, **Noszlopy Gyuláné** (Csokaj), **Szunyogh Zsigmondné**, **Szeremley Sándorné** (Jankafalva), **Szilágyi Ferenczné** (Nagyvárad), leányok: **Latinovits Gizella** és **Anna** (Ér-Endréd), **Szeremlei Mariska** (Jankafalva), **Fráter Irén** és **Blanka** (Nagyvárad), **Fráter Viola** (Vértes), **Szilágyi Margit** és **Marika** (Nagyvárad), **Fráter Anna** (Erzsike), és **Gizella**, **Ertsey Sárolda** (H.-K.-Kovácsi), **Baranyi Gizella** és **Csilla** (Micske), **Béressy Gizella** (Debreczen) és még többen, kiknek nevei nem jutottak tudomásunkra.

— **Zongorahangolást** és mindenemű javítás a legújabb módszer és legutányosabb árak mellett elvállal **Schmidt Sámuel** helybeli zongora-raktára **Piacz** utca **Steinfeld** féle házban.

A debreczeni kertészeti egyesület kerttelepe.

Mint a kertészeti egyesület egyik igénytelen tagját ezen társulat kerttelepe érdekkelvén: közelebb szórakozásból megnéztem azt, — valjon a mult évek mostohaságai és csapásai után — a kilitásba tett új rakézdés sikerült-e? — s valjon az a cél, hogy olesón nemes gyümölcs csemeték és díszfák terjesztésének elvane érve? van-e már kellő készlet?

Annýt mondhatokrészemről, hogy a 27 katasztrális holdat tevő kert bejárását kellemes sétának kellett vennem, mert habár a kert egyrésze a talaj elkészítése okából apró parcellákként haszonbérbe van adva és kis-késze talán tengeriföld kinézése van is most a kertnek, mit jövőre kerülni szeretnék — a kert legalkalmasabb talaj részén látott faiskolák és az oltványok alakított és gyönyörűen díszülő ezrei ritka szorgalomról tesznek tanúságot. — A faiskolák kivétel nélkül tisztán vannak tartva, minek okozata aztán, hogy a jelenlegi forró napokban sem lát az ember ragyavert vagy szenvedő csemetét.

Az eladásra kiteendő s ezrekre menő 2—3 éves nemeseit csemeték igen helyesen szakértelemmel kész fávák alakították, — s faj vagy név esere most a miatt hogy minden sorban csak egy ugyanazon faj van — mint eddig bizony olykor megtörtént — aligha történhetik.

A szemékek és oltások e nyáron kitünően sikerültek látszanak, a mennyiben én legalább nem láttam szemézt mely meg ne eredt volna.

Kérdésemre azon felvilágosítást kaptam, hogy míg tavaly nemes a l m a c s e m e t e eladatott (mert a nagy kereslet miatt bizony mind eladatott a készlet) összesen 160 darab, az idén eladható a l m a c s e m e t e készlet van 3000 darab. — Körte volt 260 db ez idén van eladásra kész több mint 3000 db — szilva tavaly 6—800, most 1000 db. kajszi barozk eladatott a mult évben 500 db. most eladható 1500 körül, — cseresznye, meg is a legjobb fajokból most 1500 db. van készletben, épen 3—4 évesek épen úgy mint a többi csemeték is a melyek eladók 3000 db. Van nemeseit akász hat különféle fajban 1600 db. díszfa és cserje legalább 5000 db, s ezek közt igen szépen sikerült szomorú cserék s több más igen kerestett fajok.

Az egyesületi katalogust ezeknél fogva azt hiszem minden kertbarát kíváncsian várja míg másfeől az eddig tapasztaltak feljogosítani látszanak azon elismerés kijelentésére, melyet az, ki maga személyében látogatja meg az egyesület kerttelepét — az intézőktől meg nem tagadhat. — **Kertbarát.**

Legújabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.
Zágráb aug. 29. Itteni információk alapján gróf **Pejacevics** többször táviratilag arról értesítette a magyar kormányt, hogy a magyar feliratos czimerek szép szerével való visszahelyezése ez idő szerint lehetetlennek mutatkozik. A zágrábi községtanács vonakodik segédkezni nyújtani; **Herzovics** kormánybiztos vállalkozik ugyan a parancs teljesítésére, de azt mondja, hogy aztán kénytelen rögtön elhagyni Zágrábot. **Mihalovics** Tisza miniszterelnök sűrűn táviratot intézett, hogy addig a bécsi minisztertanács a távozata ne fogantosságtól, míg az országgyűlés nem határoz, mire **Tisza** **Kálmán** rögtön azt válaszólt a vissza, hogy a czimer visszahelyezése azonnal keresztült vitessék.

Zágráb aug. 29. Tegnap délután rövid de meglehetősen erős földrengés volt földalati moraj kíséretében. A nemzeti párti képviselők értekezletre elhatározták, hogy szept. 6-ára pártülés egybehívassék a helyzet megvitatására s az elfoglalandó álláspont meghatározására.

Párizs aug. 27. Hírlapok jelentése szerint Páris egyik negyedében falragaszok függesztettek ki, melyekben a polgárság felhívott, hogy a Monarchia érdekében II. **Lajos** Fülöp köré csoportosuljon. A rendőrség letépte a falragaszokat.

Felölös szerkesztő és kiadó lapfőnök: **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

ÁRJEGYZÉKE.

az „ISTVAN“ gőzmalom készítményeinek készpénz fizetés mellett.

Arak ausztriai értékben költségmentesen KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN ingyen zsákkal.

AB. Asztali dara nagyszemű	109 kiló	21.60
C. Szinte középszerű		20.60
0. Királyliszt		21.—
1. Lángliszt		20.60
2. Montliszt		19.80
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű		19.20
4. " 2-od rendű		18.20
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű		17.60
6. " szinte 2-od " "		16.50
7. Közép kenyérlisz 1-ső " "		15.40
8. " " 2-od " "		14.40
8 1/4. Barna " 1-ső " "		13.20
8 3/4. " " 2-od " "		10.40
9. Láblisz		8.40
10. Veres liszt	á 50 kgr.	—
11. Finom korpa zsákkal	50 " "	5.20
11. " " zsák nélkül		4.60
12. Durva korpa zsákkal	á 50 kgr.	4.60
12. " " zsák nélkül		4.—
Simán őrlött buzalisz	zsákkal 75 kgr.	11.40
Ugyanaz " " nélkül		10.80

DARA és LISZT.

25 kilós zacskókban
100 kilogramm zacskóval együtt
60 krajával drágább.
Debreczen, 1883. aug. 12.
Kisebb vételeknél 60 krral drágább.

Jég eladás.

A Dreher-féle sőr főraktárában főtér Szikszay-ház 1824. szám alatt **jég kapható**

Maria-celli gyomor-cseppek;
jeles hatáau gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen.

es felülmúlhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rossz szagú lehellet, szék, savanyú felbűlés, kólika, gyomorhurut, gyomorgés, hnygóképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, felfújás (ha aza gyomorból ered), gyomorgöcs, székszorulat, a gyomor-nak túlterheltsége étel és ital által, gilisztá, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcse ára használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Göltl Nándor gyógyszerész úrnaknál, valamint az osztr.-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerüzében és kereskedésében.
Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,
„az őrangyalhoz“ címzett gyógyszerüzében
Kremsierben, Morvaországban.

Hirdetmény.

Szathmár megyebeli Szárazberek község határában bő viz mellett 150. hold tölgyerdő szép és egészséges makktermése — amely 200 darab sertésnek elegendő — eladó.
Kelt Szinér-Váralján 1883. augusztus 25.
Mándy Bertalan.

Non plus ultra Kuba-kávé

épen most érkezett, nagyon zamatos, erős, finom-ízű, nagyszemű

1 kilo 1 fnt 80 krajczár,
továbbá következő fajtaján, nagyon tiszta, finom és jótányos áru kávé: 1 kilójával netto

Gyöngy Ceylon kék	1.98
Gyöngy Costarica zöld	1.68
Gyöngy Manilla világos	1.65
Ceylon legfinomabb	1.70
Arab-Mokka	1.84
Afrikai Mokka	1.64
Menado (Aranyjáva)	1.60
Jáva malang zöld	1.36
Domingo, válogatott	1.49
Santos, tiszta ízű	1.30
Brasíl, nagyon erős	1.20
Bahia, jó ízű	1.18
Jamaika, erős és jó	1.14
Kimustrált szolgálknak	— 96

postán, utóvét mellett 1/4 Ko. tartalommal, mindenféle vám- és posta bérmentesen küldetik úgy, hogy az átvevőnek semmi költséget sem kell viselnie.
Maiti R. Triestben.

Budapesti gőzmalmi lisztek

ARJEGYZÉKE

Csana József lisztkereskedéséből Debreczenben.

készpénzfizetés mellett, kötelezettség nélkül az árváltozásokért.
zsákok súlytartalmával (0-8 1/2 85k/g 8 3/4 70 " teljesen tiszta anyukán vérs)

Szám	100 kilóért	
	egész zsák vértől kezdve	felhont va 5 kilóval kezdve
Buzadara nagyszemű	A	21.60 22.20
" közép " "	C	20.60 21.20
Királyliszt	0	21. — 21.60
Lángliszt	4	20.60 21.20
Montliszt	2	19.80 20.40
Zsemlyelisz 1-ső rendű	3	19.20 19.80
" 2-od rendű	4	18.20 18.80
Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	5	17.60 18.20
" 2-od rendű	6	16.60 17. —
Közép kenyérlisz 1-ső rendű	7	15.40 15.80
" 2-od rendű	8	14.40 14.80
Barna kenyérlisz	8 1/2	13.20 13.60
" " "	8 3/4	10.40 10.80

Buzadara es liszt 25 kilós ingyen zacskókban
50 krral 100 kiló drágább az egész zsák vétel nél kített áráknál.

Debreczen 1883 augusztus 12.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“
legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT
KÖNYVNYOMDÁJA
DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,
ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors és diszes kiállítására.
Községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok,
MINDEN ALAKBAN.
ÜGYVÉDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,
FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYASZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK ÉS LEVÉLBORITÉKOK,
bali meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek
a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDEKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Szerkesztőség és Piacz. SIMONFFY házával az

HIRDETME... előfizetési pénzek és a kiad... valamint a lap szelle... minden közlemény... bérmentetlen levelek cs... fogadtatna

X. évfolya

Zalameg

(—) Zalameg mindinkább kiterjed más m gyébe is. ségek ezek ha me is mozgolódnak jö nemzetiségek esin hogy az orosz is tunk megett. A kanóc má időkérdése, hogy nához, hogy felro hogy a békés háj kaját, házi tűzhely dorol, hogy részt szélyes, mint szög azt talán nem nel Az antisemitiz ki, az antisemitiz rabolnak és gyilk nyörködhetnek m idáig vitték a nep lás mindenfelé, vé doklók és sebesül azoknak az antis esik-e ezt látni, jö halálkiáltást? Az minden ké népet rendszeresen az is bizonyos, h behálózták már m lyekről tudva van mus befogadására. Es azt is látjuk, jelszó „Le a z s i a gyűlölet felfokoz még egy másik j u r a k k a l.“ Ez taságra azt a hatá urak vártak, kitar fegyvertűznek, s n haldoklik, akkor Istóczy! Hanem annak A „Debreczeni A ki Guy de Ma Lemonnier öze mekkel. Örülésig sz gyöngéd szerelemme tama alatt. Nagyó egyszerű, egészen é szívü, minden álnok Beleszeretett e szegény volt; megke Virágzó posztó-üzlet resett és nem kéttel hogy személyes tula a fiatal leányt. Neje különben nier csak őt látta, e dászserü rajongással tével. Az ebédnél mert nem akarta sze ról, bort töltött tány azután nevetett, min — Lásd, nagy azért csinállok ennyi A nő szeliden retékintett, mintha bálványozása; elkezo bavalóságrol, de férj gadta kezét, és folyt ben csak annyit mon — Kis Jeanneó Végre a nő elv felelte: — Ugyan legye hagyj engem enni. Erre a férj nag rab kenyeret tört, m Őt évig nem egyszerre áldott álla